

EEN VERDEELDE STAD

**EEN ANALYSE VAN DE ONTWIKKELING VAN
ARMOEDE EN RIJKDOM IN ZWOLLE**

INHOUD

1. Inleiding	4
2. Armoede in Zwolle	5
3. Kinderen in armoede	10
4. Rijkdom in Zwolle	11
5. Conclusie	14
6. Actieplan	15

1. INLEIDING

De aanleiding voor dit onderzoek was voor de Zwolse SP de voortdurende signalen die wij uit wijken krijgen over groeiende armoede in de stad. We hoorden vaak dat het slecht ging in bepaalde wijken en met bepaalde bevolkingsgroepen, maar dat is lastig hard te maken zonder cijfermatige onderbouwing. Hoe bewijs je dat een stad een groeiend armoedeprobleem heeft? Hoe bewijs je dit, zeker als je een college hebt dat voortdurend stelt dat alles prima gaat, dat schermt met termen als ‘maatwerk’ en ‘participatiemaatschappij’ om te verzekeren dat iedereen toch echt meedoet in Zwolle?

Hoe bewijs je dit, met een raadscoalitie die elke discussie over extra maatregelen in het armoedebeleid wegwijs met verwijzing naar een volgende evaluatie in de toekomst, die er om een of andere reden nooit komt?

Om die reden zijn we zelf maar gegevens gaan verzamelen, uit gemeentelijke en landelijke bronnen, om te zien of ons beeld klopte. De cijfers geven bij vlagen een ontluisterend beeld. Met name de groeiende groep kinderen in armoede is zeer zorgwekkend.

De groeiende armoedeproblematiek die in dit rapport geconstateerd wordt kent vele vaders: een economische crisis, een hardvochtig bezuinigend kabinet, een gemeentelijke coalitie die liever zelfgenoegzaam met de armen over elkaar gemeenplaatsen prevelt dan actie onderneemt. Maar beter dan een schuldige aan te wijzen is om naar oplossing te zoeken. De groeiende tweedeling in Zwolle staat niet alleen; deze is in heel Nederland te zien, en ook daarbuiten. De 10 procent rijkste Nederlanders bezit twee derde van het vermogen. Het is dan ook niet onredelijk dat steeds vaker een oplossing wordt gezien in herverdeling. Vraag de grote vermogens ietsje meer bij te dragen en de ergste problemen aan de onderkant kunnen worden aangepakt. De SP heeft landelijk al voorstellen in deze richting gedaan: wij vinden het onze verantwoordelijkheid om plaatselijk hetzelfde te doen. Daarom hebben wij ervoor gekozen om niet alleen te kijken naar armoede, maar ook – voor zover mogelijk – naar rijkdom in onze stad.

Er is genoeg voor iedereen. Ook in Zwolle.

2. ARMOEDE IN ZWOLLE

Armoede is een lastig te definiëren begrip. Zo weigert bijvoorbeeld het Nibud een definitie van armoede te hanteren. Voor beleidsmakers is dat echter geen optie, omdat zij moeten beslissen welke regelingen wel en niet op bepaalde groepen van toepassing zijn. Ook organisaties als het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Sociaal-Cultureel Planbureau, die uitspraken moeten doen over de ontwikkeling van bijvoorbeeld armoede in Nederland, moeten keuzes maken.

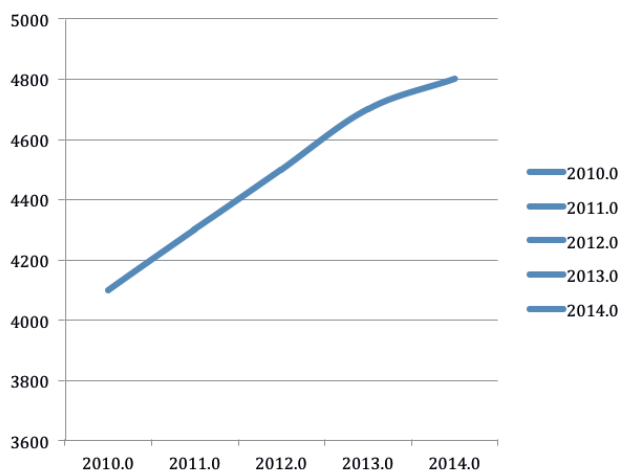
SOCIAAL MINIMUM

De basis voor een discussie over armoede is doorgaans het sociaal minimum. Dit is gebaseerd op de bijstandsnorm. Deze is bijvoorbeeld, in 2015, 960,83 euro per maand voor een alleenstaande boven de 21, en 1.372,62 voor een echtpaar. Dit is een zeer beperkt bedrag om van te kunnen leven. Bij het berekenen van armoede wordt er doorgaans uitgegaan van een percentage gebaseerd op dit sociaal minimum: als je (langdurig) daaronder zit, ben je arm. Verwarrend genoeg gebruiken verschillende organisaties verschillende normen. Het CBS en SCP gebruiken bij de definitie van armoede alles tussen de 100 procent en de 125 procent van het sociaal minimum. De gemeente Amsterdam houdt 115 procent als grens aan.

Wij zullen hieronder verschillende indicatoren laten passeren om een beeld te geven van armoede in de stad. Sommige zijn gebaseerd op dat sociaal minimum, andere niet. Opgeteld geven ze hopelijk een duidelijke trend aan.

Het ligt voor de hand te beginnen met het aantal Zwollenaren dat op of direct rond het sociaal minimum ligt.

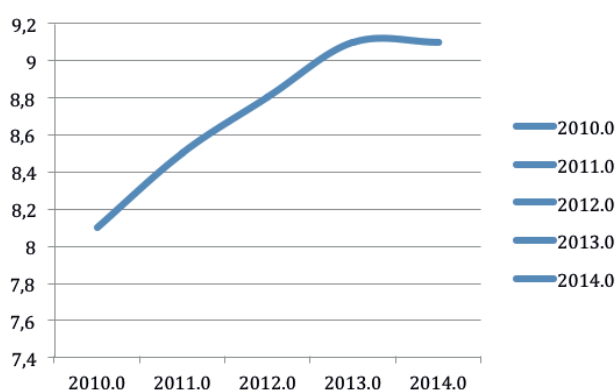
TABEL 1. AANTAL ZWOLSE HUISHOUDENS ONDER 105% VAN HET SOCIAAL MINIMUM

Bron: gemeente Zwolle

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, leeft een fors aantal Zwollenaren onder 105 procent van het sociaal minimum (bijstandsniveau) en neemt dat aantal bovendien sterk toe. Waar in 2010 nog 4.100 stadsgenoten rond bijstandsniveau schommelden, zijn dat er in 2014 al 4.800. Dat is een toename van 17 procent in vier jaar. Let op dat het hierbij om huishoudens gaat: het absolute aantal stadsbewoners zal dus hoger zijn. Niet alleen in absolute aantallen stijgt het aantal, ook gerelateerd aan het totale aantal stadsgenoten zien we een stijging.

TABEL 2: % VAN HET TOTAAL AANTAL ZWOLLENAREN

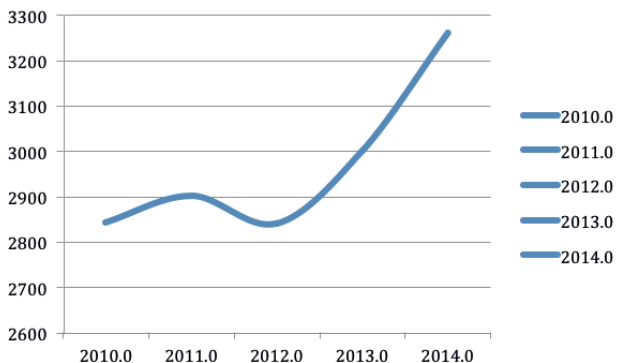
Bron: gemeente Zwolle

Anno 2014 schommelt 9.1 procent van de Zwollenaren rond bijstandsniveau. Het ligt voor de hand om te denken dat dit dan ook allemaal bijstandsgerechtigden zijn. Dit is geenszins het geval; het percentage bijstandsgerechtigden is (gelukkig) een stuk lager. Verschillende groepen zijn in de armste categorie vertegenwoordigd, bijvoorbeeld ouderen met uitsluitend een AOW-uitkering en geen aanvullend pensioen. Maar ook vooral het groeiend aantal werkende armen: een groep mensen die bijvoorbeeld als ZZP'er werkt of in loondienst voor dusdanig weinig geld of dusdanig weinig uren dat er nauwelijks boven bijstandsniveau uit wordt gekomen.

AANTAL ZWOLLENAREN IN DE BIJSTAND

Dit blijkt ook als we kijken naar het concrete aantal bijstandsuitkeringen in Zwolle. Dit aantal ligt een stuk lager dan het aantal huishoudens onder 105 procent van het sociaal minimum.

TABEL 3: AANTAL BIJSTANDSHUISHOUDENS

Bron: gemeente Zwolle

Wij zien wel een verontrustende stijging van het aantal bijstandsuitkeringen de afgelopen paar jaar. Een stijging van 14 procent in vier jaar tijd is erg veel. Hier is ongetwijfeld sprake van een aantal factoren: de naweeën van de economische crisis, waardoor mensen in de WW terechtkwamen, en daarnaast het economische beleid van het kabinet-Rutte-Asscher dat veel banen deed verdwijnen, onder andere in de zorg. De verwachting is dat het aantal bijstandsuitkeringen komende jaren alleen maar verder zal stijgen.¹ Dit brengt sociale ellende met zich mee, en daarnaast financiële problemen voor de gemeente.

WIE ZITTEN ER IN DE BIJSTAND?

Over mensen in de bijstand bestaan veel vooroordelen, met name bij een aantal politieke partijen aan de rechterkant van het politieke spectrum. Mensen in de bijstand zouden te lui zijn om te werken en makkelijk aan de slag kunnen. Het tegendeel is waar: veel mensen in de bijstand hebben lange tijd gewerkt maar slagen er in dit economisch klimaat niet in een baan te vinden. Niet voor niets is de grootst groeiende groep in de bijstand de groep de 45-plussers.² Andere groepen zijn mensen die door een enorme afstand tot de arbeidsmarkt niet kunnen werken, alleenstaande ouders met zeer jonge kinderen en jongeren zonder afgeronde vervolgopleiding. Maar daarnaast is het ook een misvatting dat mensen in de bijstand niet werken: dat is vaak wel degelijk het geval. Het gaat dan echter om werk dat dusdanig weinig oplevert dat zij niet op bijstandsniveau komen en dit moet worden aangevuld. Zwolle staat wat het aantal werkenden met een bijstandsuitkeringen betreft op de derde positie van alle Nederlandse gemeenten.³

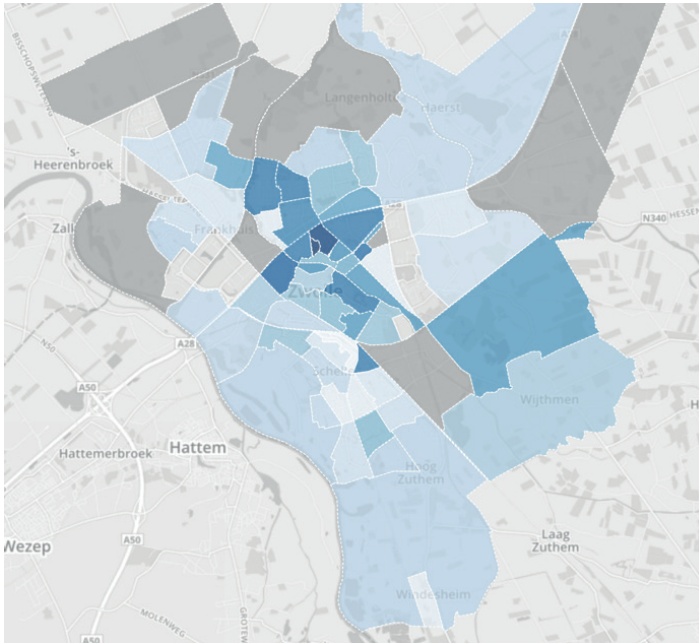
1 Begroting gemeente Zwolle, pag. 103.

2 Persbericht CBS: Langdurige werkloosheid neemt toe en treft vooral 45-plussers, 13 februari 2015.

3 Persbericht CBS: Aantal bijstandsuitkeringen neemt toe, maar minder snel. 28 augustus 2015.

WAAR WONEN DE ARMSTEN VAN ZWOLLE?

Armoede in Zwolle is relatief overzichtelijk verspreid. Zoals uit onderstaande kaart blijkt zien we grote concentraties van mensen rond het sociaal minimum in grote delen van Holtenbroek, bijna geheel Dieze, de Kamperpoort, een deel van Assendorp en de Indische buurt. Wie de samenstelling van deze wijken kent, en de woningzoeker volgt, weet dat dit ook vaak de enige plekken zijn waar nog wel eens betaalbare sociale huurwoningen vrijkomen. Dit is dus geen grote verrassing.

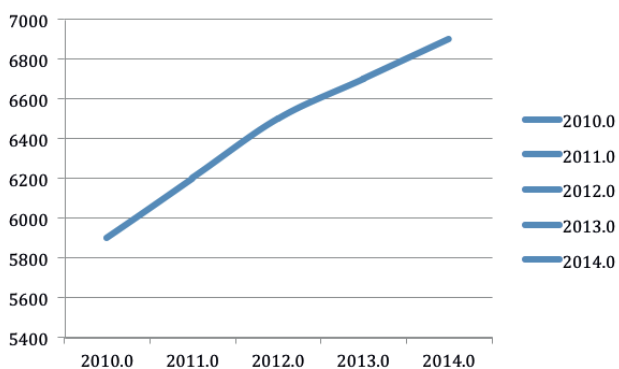

Hoe donkerder de kleur van een wijk, hoe hoger het percentage huishoudens onder of rond het sociaal minimum. Bron: CBS

ANDERE LAGE INKOMENS IN ZWOLLE

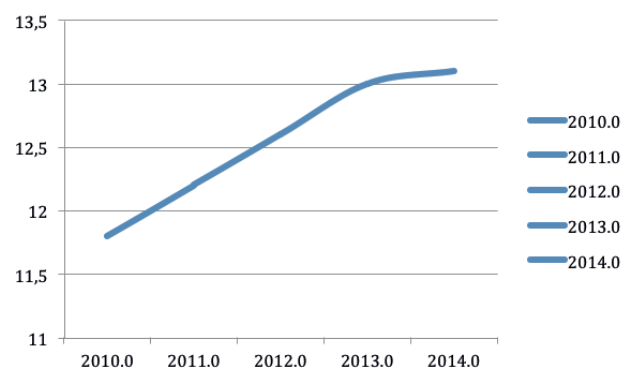
Op of rond het sociaal minimum zitten is zeker niet de enige indicator van armoede. Er is ook een forse groep Zwollenaren die boven het bijstandsniveau zit, maar nauwelijks geld overhoudt voor luxe, sparen of onverwachte uitgaven. Dit zijn de mensen die net boven het sociaal minimum zitten. Zij lopen een serieus risico op een armoedeval: bij een financiële tegenslag of onverwachte gebeurtenis kunnen zij voor grote problemen komen te staan.

TABEL 4: AANTAL ZWOLSE HUISHOUDENS OP OF ONDER 115% VAN HET SOCIAAL MINIMUM

Bron: gemeente Zwolle

TABEL 5: IN % VAN HET TOTAAL AANTAL ZWOLSE HUISHOUDENS

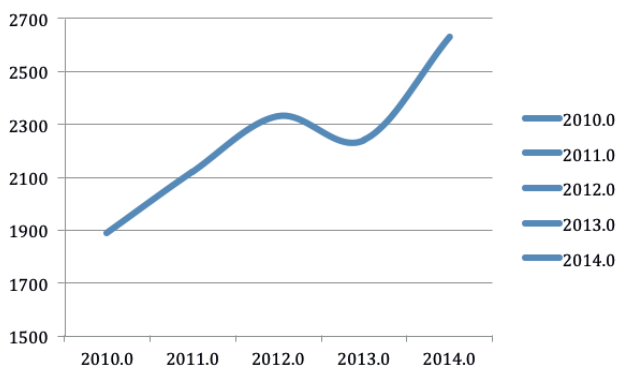
Bijna 7.000 Zwollenaren bevinden zich in een gevaarlijke inkomenssituatie. Dit is 13,1 procent van de bevolking. Wij zien ook hier een forse stijging in de afgelopen jaren, meer dan 1.000 extra huishoudens zijn in deze categorie terechtgekomen. Als we de cijfers zouden doortrekken naar een hoger percentage ontstaat een vergelijkbaar beeld. Het aantal Zwollenaren op of onder 120 procent van het sociaal minimum is in vier jaar tijd gestegen van 6.700 naar 7.700. Bijna 1 op de 7 Zwolse huishoudens valt in deze categorie.

Een praktisch probleem voor deze groep is dat een deel geen beroep kan doen op gemeentelijke voorzieningen zoals bijzondere bijstand. Hiervoor heeft de gemeente – ondanks voorstellen van de SP voor verhoging – de grens namelijk vastgelegd op 110 procent van het sociaal minimum. Een groep valt hiermee dus buiten de boot.

ANDERE INDICATOREN VAN ARMOEDE

Een andere manier om naar armoede te kijken is te bestuderen in hoeverre gebruik wordt gemaakt van verschillende gemeentelijke regelingen. Een logische indicator is het aantal aanvragen voor de bijzonder bijstand. Deze regeling houdt in dat mensen met een zeer laag inkomen voor onverwachte uitgaven een beroep kunnen doen op de gemeente, waarbij een inkomens-toets plaatsvindt en de gemeente beoordeelt of de aanvrager niet had kunnen sparen voor de uitgave. Zoals al eerder gesteld is bijzondere bijstand slechts voor een beperkte groep beschikbaar.

TABEL 6: AANTAL AANVRAGEN BIJZONDERE BIJSTAND

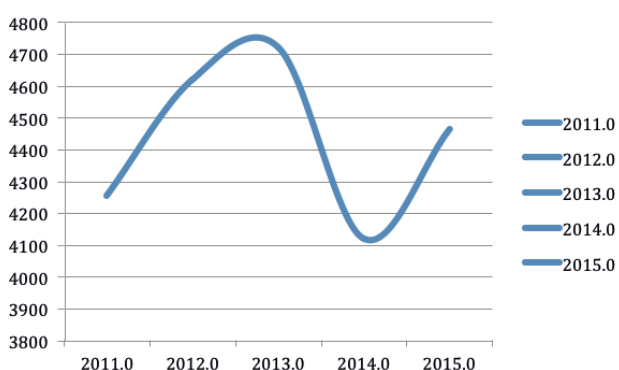
Bron: gemeente Zwolle

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt neemt ook het aantal aanvragen van bijzondere bijstand de afgelopen jaren een hoge vlucht. Er is ten opzichte van 2010 in 2014 sprake van een toename van zo'n 37 procent. Dit betekent overigens niet dat al deze aanvragen zijn gehonoreerd, maar het laat wel sterk zien dat kennelijk een stijgend aantal huishoudens het water aan de lippen staat.

KWIJTSCHELDING GEMEENTELIJKE BELASTINGEN

Een andere indicator is de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Dit is alleen mogelijk wanneer de aanvrager een inkomen heeft op het sociaal minimum, en aan een groot aantal eisen voldoet, zoals geen eigen woning met overwaarde, geen dure auto etc.⁴ De groep die hiervoor in aanmerking kan komen is vrij beperkt.

TABEL 7: AANTAL AANVRAGEN KWIJTSCHELDING GEMEENTELIJKE BELASTINGEN

Bron: gemeente Zwolle

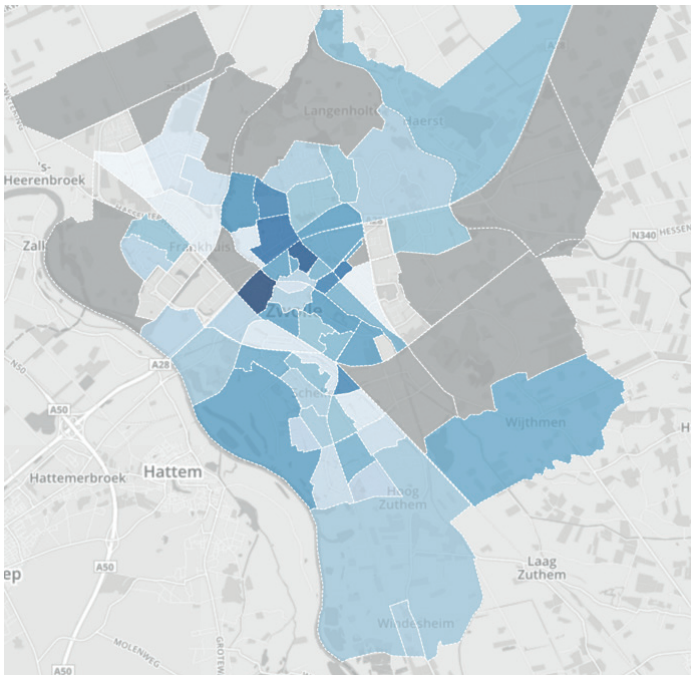
Wij zien hier een interessante ontwikkeling: na een forse stijging t/m 2013 is er een grote daling in 2014 en daarna weer een stijging zichtbaar. Dit is hoogstwaarschijnlijk gerelateerd aan het feit dat Zwolle vanaf 1 januari 2014 de gemeentelijke belas-

4 Website GBLT: Regels en voorwaarden om in aanmerking te komen voor kwijtschelding.

tingen laat innen door GBLT. Of GBLT een hogere drempel is voor aanvragers, of dat er bijvoorbeeld strengere voorwaarden worden gesteld, is onduidelijk en verdient nader onderzoek. Wel zijn vanaf 2015 op voorstel van de SP de voorwaarden verruimd, zodat ook ondernemers (in de praktijk voor ZZP'ers) een beroep kunnen doen op de regeling. Overigens worden lang niet alle aanvragen toegewezen: van de 4.465 aanvragen in 2015 zijn slechts 2.635 geheel of gedeeltelijk gehonoreerd. Bijna 2.000 huishoudens hebben hun aanvraag dus afgewezen zien worden, wat ongetwijfeld gevolgen heeft voor hun inkomenspositie.

WAAR WONEN DE LAGE INKOMENS IN ZWOLLE?

Het is interessant te zien waar in de stad de lage inkomens wonen. Zijn zij gelijkmatig verdeeld over de stad, of is er sprake van grote concentratie? Onderstaand kaart geeft een duidelijk overzicht.

Hoe donkerder de kleur van een wijk, hoe hoger het percentage lage inkomens. (bron: CBS)

Wij zien hier een duidelijke clustering van lage inkomens in een aantal buurten. De hoogste percentages lage inkomens zien we in de Kamperpoort en de Bollebieste (Dieze), waar rond de 60 procent een laag inkomen heeft. Daarnaast hebben Holtenbroek II, III en IV, de Indische buurt en Geren in Zwolle-Zuid boven of op de 50 procent van de inwoners lage inkomens. Daarop volgt de rest van Dieze, delen van Assendorp, de Aa-landen Zuid en delen van Zwolle-Zuid, met name Schellerbroek met 40 procent lage inkomens.

3. KINDEREN IN ARMOEDE

Een aparte categorie is de groep kinderen in armoede. Het betreft hier immers een groep die niets kan doen aan de sociaal-economische positie waarin zij verkeren, maar er wel alle consequenties van moeten ondergaan. Kinderen blijken ook relatief vaak arm en bijna twee derde komt uit een gezin met werkende ouders.⁵

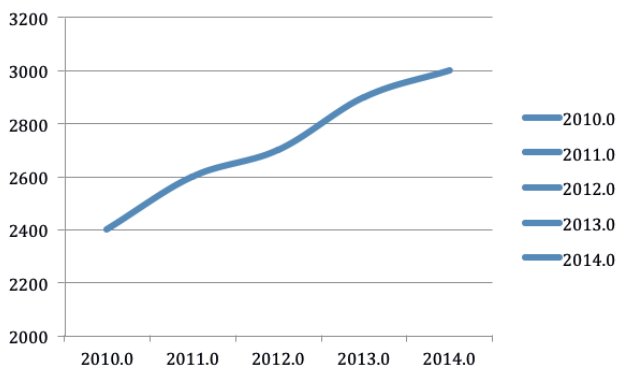
Uit een rapport van de kinderombudsman blijkt dat kinderen armoede als buitengewoon vervelend ervaren en dat het ze in een isolement brengt. Gemeentelijk beleid blijkt in de praktijk vaak te weinig gericht op kinderen en te veel gericht op participatie. Ook zijn er grote verschillen tussen gemeenten onderling in de aanpak van armoede onder kinderen.⁶

Het CBS gebruikt voor het onderzoeken van kinderen in armoede verschillende grenzen: zowel 110 procent, 120 procent als 130 procent van het sociaal minimum voor de huishoudens waarin zij opgroeien.⁷ Wij hebben hier gekozen voor het aanhouden van de grens van 115 procent.

KINDEREN IN ARMOEDE IN ZWOLLE

Met een toename de afgelopen jaren van het aantal arme huishoudens in Zwolle, en de kennis dat kinderen oververtegenwoordigd zijn in arme huishoudens, ligt het voor de hand te verwachten dat ook in Zwolle het aantal kinderen in armoede is gestegen. Dat blijkt dan ook uit onderstaande tabel.

AANTAL KINDEREN IN ARMOEDE (MAXIMAAL 115% SOCIAAL MINIMUM)

Bron: gemeente Zwolle

De stijging is inderdaad (zeer) groot te noemen. Met 600 extra kinderen in armoede, of een stijging van 25 procent, in 4 jaar kunnen we van een escalierend probleem spreken. De stijging is ook veel groter dan die van het aantal huishoudens op of onder de 115 procent van het sociaal minimum in tabel 4. Kinderen worden dus veel zwaarder getroffen door armoede. De lijn lijkt bovendien geen enkele indicatie van afvlakken te geven, zodat het waarschijnlijk is dat zonder interventie de groep de komende jaren alleen maar groter zal worden.

GEMEENTELIJKE MAATREGELEN VOOR KINDEREN

Er is een aantal regelingen voor (ouders van) kinderen in armoede. Ook hier geldt dat deze beperkt wordt tot 110 procent van het sociaal minimum. Een aantal ouders en kinderen vallen dus sowieso buiten de boot.

De gemeente Zwolle kent een scholierenregeling, waarbij ouders een bedrag kunnen krijgen per schoolgaand kind voor bijvoorbeeld schoolspullen of excursies. De computerregeling, waarmee schoolgaande kinderen met gemeentelijk steun een computer konden krijgen, is echter in 2011 wegbezuinigd, ondanks hevig protest van de SP.

Voor culturele en sportieve activiteiten voor kinderen in armoede – van groot belang om sociaal isolement te voorkomen en ontwikkeling te bevorderen – maakt de gemeente gebruik van de stichting Meedoen (cultuur) en het Jeugdsportfonds (sport). Het aantal aanvragen neemt de afgelopen jaren toe.

Gezien de groeiende problematiek van armoede onder kinderen ligt uitbreiding van het aantal gemeentelijke ondersteuningsmogelijkheden voor de hand. De SP kwam in 2012 al met een aantal voorstellen om armoede onder Zwolse kinderen gericht te bestrijden.⁸ Deze kregen geen meerderheid in de gemeenteraad. Wij hopen met dit rapport op een andere reactie.

⁵ Armoedesignalement 2014, SCP/CBS pag. 70.

⁶ Kinderen in armoede in Nederland, Kinderombudsman/Verwey-Jonker instituut (2013) pag. 5-7.

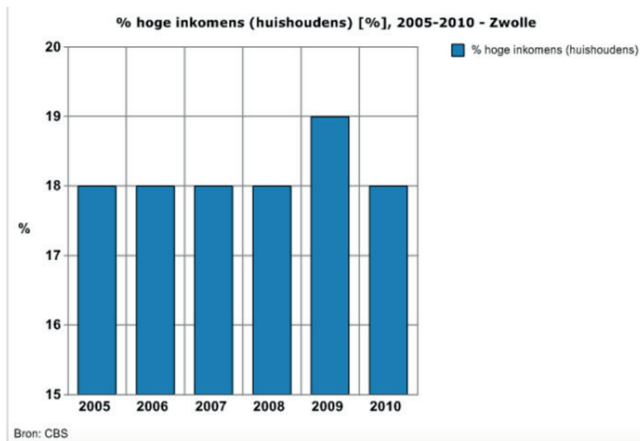
⁷ Zie bijvoorbeeld: De beleidsmatige minima. Waar zit het risico op armoede? In: Sociaal bestek 4/2010 (CBS).

⁸ Kinderen van de rekening. Voorstellen om de armoede onder kinderen te bestrijden in Zwolle, SP-fractie Zwolle (december 2012).

4. RIJKDOM IN ZWOLLE

HOGЕ INKOMENS

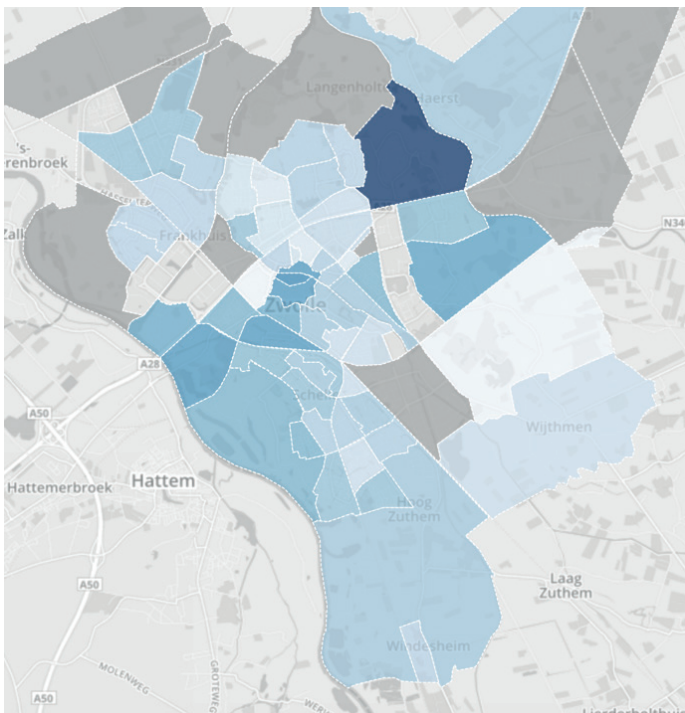
Zoals het lastig kan zijn te bepalen wanneer iemand arm is, zo ook is rijkdom een relatief begrip. De gemeente Zwolle gebruikt een gestandaardiseerd inkomen (waarbij zaken als gezinsgrootte verrekend zijn) om een hoog inkomen te definiëren. Helaas zijn de cijfers op de gemeentelijke website verouderd en hebben we geen gegevens na 2010. In dat jaar was de definitie van gestandaardiseerde hoge inkomens: alle inkomens boven de 42.800 euro.

Zoals uit bovenstaande blijkt vormt het rijkste deel van de Zwolse bevolking een kleine 20 procent van het totaal. Dit zijn echter welgestelde Zwollenaren, maar dat maakt ze niet noodzakelijkerwijs rijk.

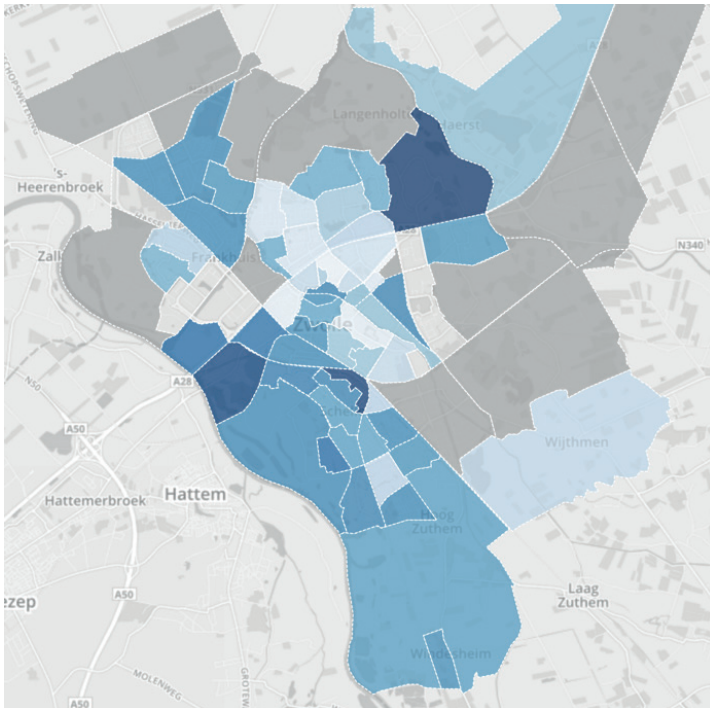
WAAR ZIJN DE INKOMENS HOOG?

Om erachter te komen waar hoge inkomens in Zwolle wonen, kunnen we kijken naar de gemiddelde inkomens per wijk. Dit is in onderstaande kaart zichtbaar gemaakt.

Hoe donkerder de kleur van een wijk, hoe hoger het gemiddelde inkomen per persoon. Bron: CBS

Wat deze kaart vooral laat zien is dat verreweg het hoogste gemiddelde inkomen te vinden is in de Brinkhoek, met de Veldhoek, Hanzeland en het Engelse Werk op de tweede plaats. Het nemen van het gemiddelde inkomen heeft echter als nadeel dat grotere wijken nivellerend werken: het grote aantal middeninkomens compenseert voor het kleinere aantal hoge inkomens. Daarom is het misschien overzichtelijker om te kijken naar hoge inkomens.

Hoe donkerder de kleur van een wijk, hoe hoger het percentage inwoners met een hoog inkomen. Bron: CBS

Dit nuanceert de eerdere kaart. Het laat zien dat naast de eerder genoemde villawijken toch ook buurten als de Veerallée, Stadshagen en delen van Zwolle-Zuid hun hogere inkomens hebben. Maar hiermee weten we nog weinig over de echte superrijken.

MILJONAIRES

Voor de hand ligt om dan in de eerste plaats te kijken naar de grootste bezitters: de miljonairs, die hier gedefinieerd worden als mensen met een vermogen van 1 miljoen of meer exclusief de waarde van het eigen huis (wat daar dus nog bovenop komt). Waar de categorie van de armen zwaar heeft geleden onder de crisis is het aantal miljonairs juist toegenomen. Volgens een onderzoek van Van Lanschot bankiers, onderzoeksbureau GfK en het CBS is het aantal miljonairs landelijk sinds de crisis toegenomen: van 93.400 naar 98.000. Dat is een toename van 5,5 procent. Het ligt voor de hand dat in Zwolle vergelijkbare cijfers zichtbaar zijn.

MILJONAIRES IN ZWOLLE

Het is over het algemeen lastiger om gegevens over extreem rijken dan over armen te vinden. Lage inkomens zijn over het algemeen op een of andere manier afhankelijk van overheidsbijdragen en komen dus gemakkelijk terug in gemeentelijke of landelijke statistieken. Bij hoge inkomens ligt dat anders. Maar bij het eerder genoemde onderzoek van Van Lanschot is wel een getal aan Zwolle te plakken: onze gemeente kent ongeveer 400 miljonairs, wat neerkomt op 0,8 procent van de (beroeps) bevolking.⁹ In 2011 was dit nog 0,7 procent.¹⁰ Het aandeel miljonairs in de Zwolse samenleving groeit dus gestaag. Hierbij is het goed op te merken dat Zwolle een grote stad is met een betrekkelijk buitengebied. Simpel gesteld, veel op de regio Zwolle gerichte miljonairs zullen er voor kiezen om even buiten de gemeentegrenzen te wonen. Zo hebben veel kleinere gemeenten als Dalfsen (2,3 procent) en Raalte (1,8 procent) ook beiden 300 miljonairs binnen de gemeentegrenzen. Ook het kleine Hattem aan overzijde van de IJssel doet het met 100 miljonairs (2,3 procent) heel aardig.¹¹ In deze gemeenten is het aandeel miljonairs sinds 2011 nog veel meer gestegen.¹²

9 Miljonairs in cijfers. Update 2012-2013 (2015), Van Lanschot bankiers. pag. 34.

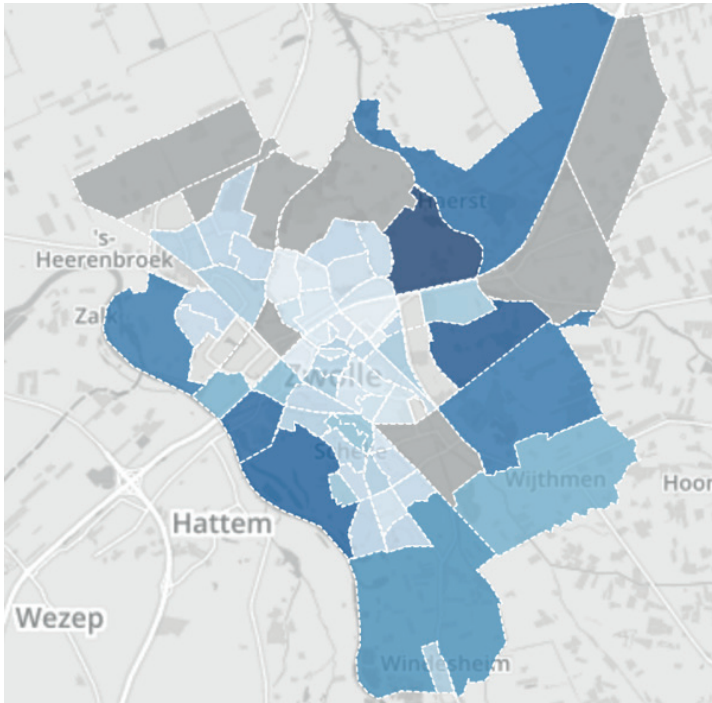
10 Miljonairs in cijfers. Onderzoek naar miljonairshuishoudens 2006-2011 (2013), Van Lanschot bankiers pag. 32.

11 Miljonairs in cijfers. Update 2012-2013 (2015), Van Lanschot bankiers. pag. 34.

12 Vergelijk met: Miljonairs in cijfers. Onderzoek naar miljonairshuishoudens 2006-2011 (2013), Van Lanschot bankiers pag. 32.

WAAR WONEN DE MILJONAIRES IN ZWOLLE?

Waar wonen de hoogste inkomens? Hoewel er geen cijfers beschikbaar zijn over grote inkomens kunnen we op grond van CBS- en kadastrcijfers wel iets zeggen over de duurste koopwoningen. Dit is een redelijk betrouwbare methode: 50 procent van de zeer welgestelden woonde in 2008 in een koopwoning van 500.000 euro of meer.¹³ Dat laat een beeld zien zoals in onderstaande kaart:

Hoe donkerder de kleur van een wijk, hoe hoger de gemiddelde (koop)woningwaarde. (bron: CBS)

De uitkomst is geen verrassing voor wie Zwolle een beetje kent: de duurste woningen staan in villawijken Brinkhoek en Veldhoek, in de buurtschappen langs de IJssel en in het overige Zwolse buitengebied. Hier vindt je de huizen boven de 500.000 euro. Binnen het dichter bebouwde deel van de stad scoren de Veerallee, Schellerhoek en Oud-Schelle en Berkum relatief hoog. Let verder op dat deze kaart ongeveer omgekeerd is met die van de lage inkomens. Rijk en arm wonen strikt gescheiden in hun eigen wijken in Zwolle. Overlap is er nauwelijks.

13 Rapport vermogend Nederland, (2015), Van Lanschot bankiers, pag. 11.

5. CONCLUSIE

Na een rapport met veel cijfers en feiten, kaarten en grafieken is eigenlijk een relatief simpele hoofdconclusie te trekken. Zwolle is verdeeld en de verdeeldheid wordt steeds groter. De categorie armste Zwollenaren groeit en die van de rijksten eveneens. Bovendien wonen beide groepen in grotendeels gescheiden delen van de stad: van samenwonen is nauwelijks sprake. Los van deze hoofdconclusie is een aantal belangrijke deelconclusies te trekken:

- Het aantal arme huishoudens in Zwolle is de afgelopen jaren sterk gegroeid en zal waarschijnlijk blijven groeien. Ook het aantal ontvangers van bijstandsuitkeringen is fors gestegen.
- Een deel van deze groep valt buiten gemeentelijke armoederegelingen vanwege de eis van maximaal 110 procent van het sociaal minimum
- Het grootst is de groei van kinderen in armoede (25 procent).
- Sommige regelingen voor kinderen in armoede lijken niet te werken.
- Het aantal miljonairs in Zwolle is (beperkt) gegroeid in dezelfde periode.
- Arme en rijke Zwollenaren leven vrijwel geheel gescheiden van elkaar in de stad.

Voor de SP is de geconstateerde tweedeling onaanvaardbaar, zeker waar het de kinderen betreft. Zwolle kan en moet het beter doen, ook als dat betekent dat we een zwaarder beroep moeten doen op de sterkste schouders van de stad. Wij komen daarom met een serie voorstellen om de Zwolse tweedeling aan te pakken, zodat iedereen een plek kan vinden in onze stad.

6. ACTIEPLAN

Om de Zwolse tweedeling aan te pakken ligt een aantal maatregelen voor de hand. Sommige zijn landelijk, andere kunnen we gemeentelijk aanpakken.

- **Voorstel 1: Voer een miljonairsbelasting in.**

De SP heeft landelijk een voorstel ingediend voor een extra belasting van 1 procent over vermogens boven de 1 miljoen en een vermogenswinstbelasting gebaseerd op werkelijk rendement. Deze belasting levert meer dan 4 miljard op, wat genoeg is om alle 400.000 kinderen die in armoede opgroeien te helpen.¹⁴

- **Voorstel 2: Ga bij het Zwolse armoedebeleid uit van een grens van maximaal 115 procent van het sociaal minimum, of nog beter 120 procent van het sociaal minimum.**

Op dit moment vallen te veel Zwollenaren, en zeker groepen kinderen, buiten de verschillende regelingen die er zijn omdat het inkomen in het huishouden hoger is dan 110 procent van het sociaal minimum. Die grens moet dus omhoog.

- **Voorstel 3: Als extra steun voor specifiek de groep kinderen die in armoede opgroeien, zou het goed zijn als Zwolle een 'Kinderpakket' zoals in Amsterdam zou invoeren.**

Het Amsterdamse kindpakket bestaat onder andere uit kledingbonnen. Dit helpt kinderen om uit een sociaal isolement te blijven.¹⁵

- **Voorstel 4: Een nieuwe computerregeling voor kinderen die opgroeien in armoede lijkt noodzakelijk.**

Computers zijn vandaag de dag noodzakelijk in het onderwijs. Voor een gezin met kinderen met een relatief laag inkomen kan dit een bijna onhaalbare uitgave zijn. In het verleden had Zwolle een dergelijke regeling, maar deze is wegbezuinigd.

- **Voorstel 5: Een beperkte verhoging van de OZB om deze voorstellen te bekostigen is redelijk.**

Zoals uit het rapport blijkt heeft Zwolle een omvangrijk welgesteld deel van de bevolking. Met een klein extra offer kunnen de armoederegelingen fors naar boven worden bijgesteld.

14 Zie de SP-brochure Er is genoeg voor iedereen. Kiezen voor rechtvaardigheid. (2014)

15 Een SP-motie van deze strekking is in November 2015 aangenomen door de Zwolse gemeenteraad.

SP.

WWW.SP.NL